

Wyrok z dnia 14 kwietnia 2000 r.

II UKN 511/99

Na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 22 lipca 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad zawieszania lub zmniejszania emerytury i renty (Dz.U. Nr 58, poz. 290 ze zm.) przy ustalaniu, czy wystąpiły okoliczności powodujące zawieszenie lub zmniejszenie świadczenia emerytalno-rentowego, uwzględnia się dochody z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej także wówczas, gdy emeryt lub rencista z tego tytułu nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, ponieważ ma ustalone prawo do emerytury lub renty.

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar, Sędziowie SN: Maria Tyszczel (sprawozdawca), Andrzej Wasilewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2000 r. sprawy z wniosku Heleny B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w B.-B. o zwrot świadczenia, na skutek kasacji wnioskodawczyni na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 lutego 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację i zasądził od Heleny B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w B.-B. kwotę 500 zł (pięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bielsku-Białej wyrokiem z dnia 18 czerwca 1998 r. [...] oddalił odwołanie Heleny B. od dwóch decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w B.-B. z dnia 1 października 1997 r., którymi Oddział dokonał w oparciu o informacje z Urzędu Skarbowego, rozliczenia jej dochodów i przypisał do zwrotu nienależnie, wobec osiągniętego dochodu, pobraną w 1995 i 1996 r. rentę rodzinną w łącznej kwocie 16.760,23 zł. Sąd uznał, że skoro ubezpieczona pobierała rentę rodzinną nie informując organu rentowego o prowa-

dzeniu działalności gospodarczej (spółki cywilnej, w której posiada 50% udziałów, a w latach 1995 i 1996 jej roczny dochód z tego tytułu przekroczył kwoty graniczne określone w art. 24 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 104, poz. 450 ze zm.), to ma obowiązek zwrotu pobranej renty rodzinnej, ponieważ prawo do tego świadczenia podlegało zawieszeniu.

Wyrokiem z dnia 25 lutego 1999 r. [...] Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację ubezpieczonej uznając za prawidłowe ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, a wskazaną podstawę prawną za trafną.

W kasacji od tego wyroku pełnomocnik wnioskodawczynie wniósł o jego uchylenie i umorzenie postępowania zarzucając, że został wydany z naruszeniem § 1 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 lipca 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad zawieszania lub zmniejszania emerytury i renty (Dz.U. Nr 58, poz. 290 ze zm.) „oraz art. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w B.-B. w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie podnosząc, że wniosek kasacyjny jest nietrafny, bowiem uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania „jest orzeczniczo bezprzedmiotowe dla meritum, bowiem oznaczałoby de facto utrzymanie w mocy stanu wyrażonego przez Sąd pierwszej instancji, który orzekł po myśli organu rentowego”, a „dalsza polemika z ocenami niezawisłych sędziów jawi się jako retoryka oparta na odmiennym punkcie widzenia strony niezadowolonej z rozstrzygnięcia obu instancji sądowych”.

Rozpoznając sprawę w granicach kasacji Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Przede wszystkim należy stwierdzić zasadność stanowiska organu rentowego wyrażonego w odpowiedzi na kasację, że bezprzedmiotowym jest wniosek kasacji o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania ponieważ konsekwencją takiego rozstrzygnięcia byłoby uprawomocnienie się wyroku Sądu pierwszej instancji, od którego to właśnie wnioskodawczynie wniosła apelację.

Kasacja jest szczególnym środkiem zaskarżenia o charakterze ściśle prawnym i Sąd Najwyższy niejednokrotnie już wyjaśniał, że to rzeczą wnoszącego kasację jest usprawiedliwienie jej podstaw stosownym wywodem prawnym. W rozpozna-

wanej sprawie wnosząca kasację, zarzucając zaskarżonemu wyrokowi naruszenie powołanego przepisu prawa materialnego, nie sprecyzowała, czy jest to naruszenie przez błędną wykładnię, a jeśli tak, to jak - jej zdaniem - ten przepis należy wyklądać, a jeśli miał to być zarzut jego niewłaściwego zastosowania, to jaki przepis należało zastosować. Uzasadnienie kasacji sprowadza się do podniesienia dwóch argumentów. Po pierwsze, że wnioskodawczynie (błędnie określona jako "pozwana"), posiadająca udziały w spółce prowadzącej działalność gospodarczą, „fizycznie” nie otrzymała pieniędzy należnych jej z rozliczenia dochodów spółki pomiędzy wspólników, bowiem pieniądze te zostały przeznaczone na dalszą działalność tej spółki. Po drugie, że wnioskodawczynie nie podlegała obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z tytułu działalności gospodarczej prowadzonej przez spółkę, wobec czego wysokość dochodu z tytułu tej działalności nie ma wpływu na zawieszenie lub zmniejszenie „prawa do emerytury (renty)”. Sąd Najwyższy nie podziela tych argumentów. Według definicji encyklopedycznej dochód to wszelkie wpływy, zarówno w formie pieniężnej, jak też w naturze, jakie prowadzący działalność gospodarczą otrzymuje w pewnym okresie czasu. Tak więc dochodem osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą jest należna jej w określonym okresie czasu kwota pieniężna. Zarówno sposób realizacji tej należności, jak i jej przeznaczenie nie mają wpływu na ocenę, czy jest ona dochodem. Chybnym jest też argument, że skoro wnioskodawczynie nie podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu, to wysokość osiągniętych przez nią zysków nie mogła powodować zawieszenia lub zmniejszenia pobieranej renty. Wnosząca kasację przeoczyła, że według § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 22 lipca 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad zawieszenia lub zmniejszania emerytury i renty (Dz.U. Nr 58, poz. 290 ze zm.) przy ustaleniu czy nastąpiły okoliczności powodujące zwiększenie lub zmniejszenie świadczeń emerytalno - rentowych dochody z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej uwzględnia się również, wówczas, gdy emeryt lub rencista nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, wobec posiadania ustalonego prawa do emerytury lub renty. Przepis ten wprost odnosi się do rozpatrywanej sprawy.

Bez znaczenia są zarówno uwagi dotyczące uzasadnienia zaskarżonego wyroku, skoro w kasacji nie przytoczono podstawy wskazanej w art. 393¹ pkt 2 KPC, jak i powoływanie się na „stanowisko zajmowane we wszystkich pismach procesowych, odwołaniu” i na „cytowane w apelacji zapytania osób będących na emeryturze (rencie) kierowane do specjalistów ZUS”. Sąd Najwyższy niejednokrotnie już wyjaśniał,

że odesłanie do zarzutów postawionych w apelacji nie spełnia wymagań uzasadnienia podstawy kasacji (postanowienia: z dnia 11 kwietnia 1997 r., I PKN 96/97 – OSNAPiUS 1998 nr 1, poz. 40, z dnia 20 maja 1997 r., II UKN 118/97, wyroki: z dnia 18 czerwca 1998 r., I PKN 182/98, z dnia 17 grudnia 1996 r., II UKN 32/96 – OSNAPiUS 1997 nr 15, poz. 275).

Nie poddaje się kontroli kasacyjnej zarzut naruszenia zaskarżonym wyrokiem art. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ponieważ nie został uzasadniony ani jednym zdaniem. Zgodnie z art. 393¹¹ KPC Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach określonych przytoczonymi w niej podstawami oraz wnioskami i nie jest jego rolą poszukiwanie argumentów usprawiedliwiających podniesione zarzuty.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy uznał, że rozpatrywana kasacja nie zawiera usprawiedliwionych podstaw i na mocy art. 393¹² i art. 98 § 1 KPC orzekł jak w sentencji wyroku.

=====